Debreceni Egyetem
Gazdaságtudományi Kar

Országos Tudományos Diákköri Dolgozat

A női labdarúgás jövője és fejlesztési lehetőségei Magyarországon

Future of womens's football in Hungary and it's development possibilities

Debrecen

2022. április 19.

Tartalom

Bevezetés ... 3
1.Szakirodalmi áttekintés ... 4
1.1 Sport, férfiak és nők ... 4
1.2. A női labdarúgás története ... 4
1.2.1. Női labdarúgók megjelenése Angliában ... 4
1.2.2. A női labdarúgás története Magyarországon ... 5
1.3. Irányító szervezetek szerepe a női labdarúgás fejlődésében ... 5
1.3.1. A Nemzetközi- és az Európai Labdarúgó-szövetség (FIFA és UEFA) női labdarúgásra irányuló fejlesztési programjainak összehasonlítása ... 5
1.3.3. A Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) női labdarúgásra irányuló fejlesztési programja ... 7
1.4. Nők a sport különböző területein ... 7
1.4.1. Nők szerepe sportszervezeteknél ... 7
1.4.2. A női labdarúgójátékvezetők helyzete ... 8
1.4.3. Nők az edzői szakmában ... 8
2. Anyag és módszer ... 9
3. Eredmények és azok értékelése ... 10
4.Következtetések és javaslatok ... 18
Összefoglalás ... 19
Irodalomjegyzék ... 20

Bevezetés

Kialakulása óta a labdarúgást a férfiak játékának tekintik professzionális, amatőr és szabadidősport tekintetében is. Míg egy kisfiú esetén az emberek többsége egyértelműnek gondolja, hogy pusztán a neméből adódóan ért a focihoz, és tud is játszani, addig a lányokat sorra akadályok elé állítják, és egyfajta bizonyításon kell keresztülmenniük, mire ez a szubkultúra befogadja. Nyilvánvalónak tűnhet, hogy a lányok nem értenek hozzá, ez pedig eredményezheti, hogy az adott kislány esélyt sem ad ennek a sportnak, és a kezdeti kirekesztés miatt később teljesen elveszítheti érdeklődését. A közösségi médiában gyakran tapasztalom a lealacsonyítást a női labdarúgás és a női labdarúgók eredményei felé, valamint azt, hogy lehetetlen, létjogosultságukat bizonyító elvárásokat állítanak a női labdarúgókkal szemben, mint például azt, hogy férfiak között kellene jó eredményt elérniük vagy nyerniük.

Fő kutatási célkitűzésem a női labdarúgás megítélésének felmérése volt. Továbbá, célom volt, hogy választ kapjak arra, hogy a média által közvetített információk és hírek mennyisége és minősége, valamint a lakóhely környezetében fellelhető lehetőségek, vagy ezek hiánya mennyire befolyásolják a női labdarúgás megítélését. Emellett össze kívánom gyűjteni és összegezni azokat a feltételeket és motivációs tényezőket, amelyek erősíthetik az emberek érdeklődését a női labdarúgás iránt.

1.Szakirodalmi áttekintés

1.1 Sport, férfiak és nők

Egy francia szociológus, *Pierre Bourdieu* véleménye szerint a nők sokáig kivoltak zárva a sportból, szerinte ez egy férfiaknak fenntartott terület volt. Úgy vélte azért lehettek kizárva, mert az ő idejében a nők feladatkörei mellé nem fért bele, hogy a családfenntartáson és háztartásvezetésen kívül mással is foglalkozzanak (emiatt pedig a közéleti és hitvallási közegből is kiszorultak). Jelenleg számos mozgalom létezik ezeknek az egyenlőtlenségeknek az egyensúlyozására, a legtöbb területen, így a sportban is még mindig érződik a férfi dominancia, ami a sportban sajátos hátrányos megkülönböztetéseket eredményezett, mint például a nők eredményének lekicsinylése. A sport maszkulin jellegének kifejezése pedig egyfajta szerepkonfliktust alakított ki a női sportolókban, vagyis vagy alkalmazkodtak a férfias sportokhoz és felveszik a férfias jellegeket, vagy pedig feminin sportokat alakítanak ki (például a *cheerleading*). A nők elrettentésére keringhetnek olyan mítoszok az élsporttal kapcsolatban, melyek szerint a tevékenység végzése károsan hat a későbbi gyermekvállalásra, férfiassá teszi a testüket, illetve a sport által közvetített értékek (agresszió és teljesítményfókusz miatt) a sport egyszerűen nem való a nőknek (*Kovács, 2014*).

1.2. A női labdarúgás története

1.2.1. Női labdarúgók megjelenése Angliában

Már 1895. március 23-án megrendezték az első hivatalos labdarúgó mérkőzést Észak és Nyugat között Londonban. A nők azonban hiába küzdöttek már akkor is az egyenlőségért a sport területén is, az adott kor felfogása nem engedte a női sportolók nyilvános részvételét sem az Olimpián, sem bármilyen nyilvános sportrendezvényen, sőt, *Pierre de Coubertin* is úgy fogalmazott, hogy a nőknek nem szabad nyilvánosan sportolniuk. A nők azonban úgy gondolták, hogy a gyárakban is megállják a helyüket a férfiak helyett, akkor a labdarúgó pályán is (*Déri, 2016*).

1920-ban a *Goodison Park*ban 53.000 néző gyúlt össze egy női labdarúgó mérkőzésre. A női csapatot a *Dick, Kerr & Co* lőszergyár adta, ahol *Grace Shibbert* volt az ötletadója egy női focicsapat összehívásának. Mivel a mérkőzésen meglehetősen jól játszott a női csapat, a gyár egyik tisztviselőjének közreműködésével a *Dick&Kerr Ladies* névre keresztelt női csapat jótékonysági mérkőzéseken vett részt, melyek bevételét özvegyeknek, árváknak és

hadisebesültek megsegítésére fordították. A gyár átesett egy névváltoztatáson, ezután pedig már nem támogatta a női csapatot, akik *Preston Ladies* néven szerepeltek tovább egészen 1956-ig (*Déri, 2016*).

Nehézséget jelentett, hogy 1921-ben az Angol Labdarúgó Szövetség megtiltotta női labdarúgó mérkőzések szervezését, indoklásképp pedig azt közölték, hogy a foci veszélyezteti a nők egészségét. 1969-ben létrehozták a nem hivatalosan működő Angol Női Labdarúgó Szövetséget. Két évvel később, 1971-ben az UEFA kötelezte a labdarúgó szövetségeket, hogy szerepeltessenek női csapatokat is és engedélyezzék a nők játékjogosultságát, ám még 12 évet várni kellett, mire az Angol Női Labdarúgó Szövetség beolvadhatott az FA-be (*Déri, 2016*).

1.2.2. A női labdarúgás története Magyarországon

Magyarországon már 1912-ben játszottak női labdarúgó mérkőzést, méghozzá Szegeden. Hasonlóan az angol *Dick&Kerr Ladies-hez*, ők is az egyenjogúságukat kívánták bizonyítani (*Déri, 2016*). Azonban a magyar női labdarúgás szempontjából fellendülésnek számító mérföldkőre 1960-ig kellett várni, ekkor ugyanis a Testnevelési Főiskola hallgatói rendszeresen fociztak hobbiból. Az érdeklődés nőtt a nők körében, 1972-ben kiírták az első női bajnokságot is, bár ekkor még kispályán. 1973-ban viszont igazi bajnoksággal gazdagodott a magyar női labdarúgás, melynek következtében sorra jelentek meg a női focicsapatok. 1992 óta Női Magyar Kupát is rendeznek. 1985-ben a Magyar Labdarúgó Szövetség létrehozta a női labdarúgó-válogatottat, amely április 5.-én debütált, április 27.-én pedig sor került az első tétmérkőzésre is Spanyolország ellen. Ezen az Európa-bajnoki selejtezőn 5000 néző vett részt a szekszárdi Városi Stadionban. A mérkőzést Magyarország nyerte (*noifutball.mlsz.hu, 2021)*. A magyar női labdarúgás kapcsán meg kell említeni a 123 válogatottsággal rendelkező Pádár Anitát, valamint az első magyar Bajnokok Ligája győztes Jakabfi Zsanettet (*Elbert, 2021*).

1.3. Irányító szervezetek szerepe a női labdarúgás fejlődésében

1.3.1. A Nemzetközi- és az Európai Labdarúgó-szövetség (FIFA és UEFA) női labdarúgásra irányuló fejlesztési programjainak összehasonlítása

A FIFA és az UEFA egyaránt fontosnak tartja, és dolgozik azon, hogy a női labdarúgás fejlődni tudjon. Mindkét szervezet rendelkezik a női labdarúgás fejlesztésére irányuló programtervvel, melyekben hasonló célokat fogalmaznak meg. A FIFA a koronavírus járvány alatt adta ki az új dokumentumát, az UEFA pedig 2010-ben.

A népszerűséget gátolja a bajnokságok színvonala, így mindkét szervezet kiemelten fontosnak tartja ezek fejlesztését, a FIFA a Ligafejlesztés és Klublicensz elnevezésű, az UEFA pedig a Pályán kívüli fejlesztések pontjával. A Ligafejlesztés a részvétel fenntartását és a létszám növelését, a Klublicensz Program az egyes bajnokságok fejlesztését és színvonalának emelését tartja szem előtt, a Pályán kívüli fejlesztések pedig a szövetségen belül ad támogatást, és egy szakember segítségével klub- és ligafejlesztési tanácsokat ad.

Szintén azonos célokkal működik a FIFA Női Labdarúgás Stratégiája Program és az UEFA Pályán belüli fejlesztések programja, ugyanis mindkettő célja a női labdarúgás fejlesztési céljainak megújítása, fejlesztése és megvalósítása. Utóbbi technikai támogatást ad a szövetségeknek, melynek eszköze, hogy egy UEFA *Pro Lincenc*-el rendelkező szakember segíti a tagszövetséget.

Az irányító szervezetek a szakember képzésre is nagy figyelmet fordítanak, ezért a FIFA-nál két edzőképzésre vonatkozó program is kiírásra került, az Edzőképzési Ösztöndíj, ami tudásszerzésben és elmélyítésben ad pénzügyi támogatást, valamint az Edzői Mentorprogram, ami pedig egy szakképzett és nagy tudással rendelkező mentort rendel a pályázó edző mellé. Az UEFA-nál az ezzel foglalkozó program az Edzőképzés. Azonban szakemberképzés tekintetében a FIFA a futball döntéshozói szerveiben dolgozó nőket is támogatja a Nők a Futball Vezetésében programjával, valamint egy kifejezetten adminisztrátorok számára szaktudást biztosító programjuk is van, a Kapacitásépítés, míg az UEFA a női játékvezetők számának növelésével foglalkozik inkább, a Játékvezetés programjukban a pályázó játékvezetőket segítik a pozíciójuk megtartásában.

A FIFA kiírt még *grassroots*-al és kispályás női labdarúgással foglalkozó programot is, a Női Futball Kampányon belül ezeket népszerűsítik.

Az UEFA további két programmal rendelkezik. Mivel nagy figyelmet fordítanak a tudásszerzésre és a tapasztalatszerzésre, ezért az Országos Egyesületi Cserén belül erre adnak lehetőséget. A Promóció programjukban pedig a tagszövetségeket segítik a női labdarúgást övező marketingjük kialakításával és megvalósításával kapcsolatban (*UEFA, 2010*).

Programtervén belül a FIFA egyéb döntéseket is meghozott a női labdarúgás fejlesztésére. A 2023-as Ausztrália – Új-Zéland közös rendezésű világbajnokságon a résztvevő csapatok számát 24-ről 32-re emeli, valamint a jelenlegi ciklusban megduplázza a női labdarúgásba fektetett befektetéseket 1 milliárd dollárra. 2026-ra a FIFA azt tűzte ki célul, hogy a regisztrált női labdarúgók száma érje el a 60 millió főt *(FIFA, 2020*).

1.3.3. A Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) női labdarúgásra irányuló fejlesztési programja

2013-ban az MLSZ elfogadta a 77 pontos női labdarúgásra irányuló fejlesztési tervét, melynek a megvalósítása a Női Bizottság feladatkörébe került.

Egyik fő problémának tekintették, hogy a női labdarúgás hazánkban nem képez önálló egységet, nem volt érdekképviselete és véleményformáló szervezete, emiatt azt a javaslatot tették, hogy jöjjön létre egy, a férfibizottsággal azonos Női NB I-es Bizottság. A program szerint a női foci fejlődése a férfi szakág érdeke is, ezért mivel a két szakág között kevés vagy semmilyen kommunikáció nem volt jelen azt javasolták, hogy a férfi szakág vegyen részt a női futball népszerűsítésében és hasznosítsa a médiafelületeit a női szakág számára is, valamint támogassák a vegyesfutballt és a Bozsik program foglalkoztasson lányokat is.

A dokumentum készítésekor 4370 női versenyengedély szerepelt az MLSZ adatbázisában, amit figyelembevéve nem elvárható a nemzetközi szintű játék a nőktől. Emiatt javasolták az utánpótláskorúak számának növelését, a Bozsik program kibővítését lányok számára és a szabadidős női futball fejlesztését.

A program figyelmet fordított a női versenyrendszerek átalakítására is, melynek célja az volt, hogy hosszútávon minőségibb versenyrendszert hozzanak létre. Az alapja az volt, hogy a női utánpótlásrendszer is bővüljön (*MLSZ, 2013*).

Ez a fejlesztési program egy 8 éves ciklusra lett tervezve, mely 2020-ban véget ért.

1.4. Nők a sport különböző területein

1.4.1. Nők szerepe sportszervezeteknél

Arra, hogy miért célszerűbb férfiakat választani vezetői pozícióba, két lehetőség van. Az egyik, hogy a férfiak természetüktől fogva alkalmasabbak a vezetői pozíciókra. A másik pedig, hogy a történelem sokkal nagyobb státuszt ad a férfiaknak, csupán a nemükből adódóan, ezt pedig a társadalom elfogadja. Ezzel szemben a nőknek harcolni és bizonyítani kell a tekintélyért (*Trenka, 2016*). Ezt a szegregációt a sport területén az 1990-es években kezdték vizsgálni, azelőtt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság sem foglalkozott vele (*Bukta–Gősi, 2018*).

Rosabeth Moss Kanter 1977-ben vizsgálta a férfi-női szerepeket nagyvállalatoknál, a kutatás eredménye pedig kivetíthető a sportszervezetekre is. A nő számára nyilvánvaló versenyhátrány van jelen, egyes tisztségek megszerzésénél pedig részben vagy teljesen

kirekesztettek. A sportszervezetekben való hátrány legkézenfekvőbb okának a közös pont hiányát tartják, mivel a nők nem vagy nehezen tudnak beilleszkedni a férfi közegbe, ezáltal kapcsolatokat szerezniük is nehezebb, amely hiányában nem tudnak befolyást szerezni a szervezetnél, emiatt pedig egyes zárt vezetői körökbe nem is látják értelmét a nők bevonásának a döntéshozatalba *(Trenka, 2016*).

1.4.2. A női labdarúgójátékvezetők helyzete

A női labdarúgó játékvezetők még manapság is különlegességnek számítanak annak ellenére is, hogy az irányítószervek is figyelmet fordítanak képzésükre, valamint a női játékvezetők száma is folyamatosan növekszik. Rengetegen nem értenek egyet női játékvezetők szerepeltetésével férfi mérkőzéseken, pedig már bebizonyosodott, hogy a nők is sikeresek tudnak lenni labdarúgó mérkőzések vezetésében. Nemükből adódóan azonban hátránnyal indulnak a férfiakkal szemben, hiszen az esetleges hibáikat egyértelműen a női mivoltuknak tulajdonítják *(Nagy, 2014*).

Nagy visszhangot keltett a francia játékvezető, *Stephanie Frappart* esete, ugyanis ő volt az első nő, aki a 2020-ról 2021-re halasztott férfi Európa-bajnokságon a játékvezetői delegáltak listáján szerepelt, bár, 'csak' kiegészítő személyzetként. Korábban ő már történelmet írt azzal, hogy első nőként vezetett férfi Bajnokok Ligája mérkőzést és világbajnoki selejtezőt *(M4 Sport, 2021).*

1.4.3. Nők az edzői szakmában

Nemzetközi szinten és Magyarországon is az 1930-as években tűntek fel először női edzők, de a főiskolai edzőképzés csak 1960-ban indult a Testnevelési Főiskolán. Az intézményesítés kedvező volt a nők számára, hiszen a képzés személytől és nemtől függetlenül is elérhető volt. Ez csökkentette a diszkriminációt. Úgy, mint a férfiak, a nők is általában sportolói pályafutás után állnak edzőnek, ami már megalapozza a szakmai tudásukat. A sportolói karrier alatt szerzett tudásanyagot és kapcsolati rendszert egyaránt tudják hasznosítani az edzői karrierjük során. Hátrányuk, hogy a nők előtt nem áll női edzői szerepmodell, így sem szakmai, sem családi mintával nem találkoznak. Ők a sportolói időszakot az edzői pálya felkészüléseként élik meg (*Bodnár, 2012*). A nők leginkább az utánpótlásban és a szabadidősportban kapnak szerepet, ugyanis a szervezeti vezetők úgy vélik, hogy ezekben van szükség a „nőies" jellemzőkre, úgy, mint a gondoskodás, figyelem és megértés *(Bodnár, 2015)*.

Edzői oldalról mindenképp említést érdemel *Shelley Kerr* skót labdarúgó edző, aki az Egyesült Királyság első női edzője egy felnőtt férfi labdarúgó csapat élén. *Raleigh Gowrie*, a

Stirling University Sport Performance menedzsere választotta ki őt, a választását pedig azzal indokolta, hogy a labdarúgás sztereotípiái ellenére *Kerr*-nek elegendő tapasztalata és szaktudása van a pozíció betöltéséhez, ő pedig az alkalmasságát vette első sorban figyelembe, nem pedig a nemét. *Shelley Kerr* úgy nyilatkozott, hogy kinevezése óta nem ütközött ellenségedkedésekbe *(FourFourTwo, 2022*).

A labdarúgásban 3000 edzőből csupán 50 nő, ami alacsony szám a női labdarúgók számához képest. Ez a szám azonban a sportág jelentősége és a női labdarúgás népszerűségének növekedésével pozitív irányba változhat (*Bukta–Gősi, 2018*).

2. Anyag és módszer

Kutatásomban szeretnék választ találni arra, hogy Magyarországon miért és mennyire van hátrányban a női labdarúgás. Általánosságban szerettem volna megkérdezni egy széles társadalmi réteget, amely nemtől és korosztálytól független. Felmértem a vizsgált személyek labdarúgással kapcsolatos sportfogyasztási szokásait, mely során figyelembe vettem a férfi és női ágazatot is. Célom, hogy választ kapjak arra, hogy a média által közvetített információk és hírek mennyisége, a személyes ismeretség és a lakóhely környékén fellelhető lehetőségek mennyire befolyásolják a női labdarúgás megítélését. Célom továbbá, hogy összegyűjtsem azokat a feltételeket és motivációs tényezőket, amelyek erősíthetik az emberek érdeklődését a női labdarúgás iránt.

Kutatásomhoz a kvantitatív módszerek közé tartozó kérdőíves felmérést választottam. Az adatok gyűjtésére egy *Google Forms* programban létrehozható űrlapot használtam, majd *URL* címmel továbbítottam közösségi média és e-mail rendszer segítségével. A felmérés március 1.-17. között zajlott.

A kérdőív huszonhárom kérdést tartalmaz, melyek közül tizennyolc szakmai kérdés. Az 5 demográfiai kérdésben felmértem a válaszadók nemét, életkorát, lakóhelytípusát, munkaerőpiaci státuszát. Ezek után aktív és passzív sportfogyasztási kérdésekkel folytattam, kitérve arra, hogy a válaszadó focizik vagy focizott-e valaha, valamint, hogy követi-e a férfi és/vagy női labdarúgást. A következő kérdésekben a média által közvetített információk mennyiségéről és minőségéről kérdeztem a válaszadók véleményét. Érdekelt, hogy a válaszadó lakóhelyén vagy környékén van-e női labdarúgó csapat, ha nincs, kellene-e, hogy legyen. A kérdéssort a tömegbázis növelésére vonatkozó kérdéssel zártam.

A kérdőívet 54,42%-ban nők és 45,58%-ban férfiak töltötték ki, vagyis 246 nő és 206 férfi. A legtöbb válaszadó, 247 fő a 18-25 éves korosztályból került ki, a legkevesebb pedig a 65 év felettiek közül, mindössze 6 fő. 23 18 év alatti, 118 26-40 év közötti és 57 41-65 év közötti adott választ. A legtöbb kitöltő városban él, 162 fő, őket pedig a 107 fővárosban élő követi. 104 megyei jogú városban élő és 78 falun vagy tanyán élő személy válaszolt a kérdőívre. Iskolai végzettséget tekintve 188 fő középfokú végzettséggel, 171 fő felsőoktatási végzettséggel rendelkezik, 64 fő technikumot vagy OKJ képzést végzett el, 28 főnek pedig általános iskola a legmagasabb iskolai végzettsége. A munkaerőpiaci státuszt figyelembe véve 85 fő tanul és mellette dolgozik, 165 fő munkavállaló, 6 főnek vállalkozói státusza van, 7 fő pedig munkanélküli vagy álláskereső. Érkezett válasz 6 nyugdíjastól és 4 GYES/GYED-en lévő személytől.

3. Eredmények és azok értékelése

Elsőként a labdarúgás iránti érdeklődést kívántam felmérni (*1. táblázat*). A válaszadók közül mindössze 95 fő jelölte azt a lehetőséget, hogy nem érdeklődik a labdarúgás iránt.

1.táblázat: A labdarúgás iránti érdeklődés nemek szerinti megoszlása a mintában

Válaszadó neme	**Nő**	**Férfi**
Érdeklődök, de csak a nagyobb eseményeket követem	85	40
Érdeklődök, de csak a magyar labdarúgást követem	13	10
Érdeklődök, de csak a nemzetközi labdarúgást követem	12	24
Érdeklődök, mindkettőt követem	69	103

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

Az 1. táblázatban nem tüntettem fel azt a 95 főt, aki azt a választ jelölte, hogy egyáltalán nem érdeklődik a labdarúgás iránt.

179 nő és 177 férfi jelölte meg, hogy valamilyen szinten érdeklődik a labdarúgás iránt, és figyelemmel kíséri azt. Úgy gondolom, pozitívnak tekinthető, hogy a fenti táblázatban szereplő személyek közül ilyen hasonló, majdnem egyenlő számot kaptam eredményként a két nem tekintetében. Ez mutatja, hogy a nők is szeretik, érdeklődnek a labdarúgás iránt. Kizárólag a

nagyobb világesemények felé irányuló érdeklődés választlehetőségét több mint kétszer annyi nő jelölte meg, mint férfi. A 85 fő női kitöltő az összes, a jelenlegi táblázatban szereplő 179 nő 47,48%-a. Ez arra utal, hogy az erre a kérdésre válaszoló női kitöltők közel fele érdeklődéssel fordul a labdarúgás iránt, azonban hétről hétre nem kíséri figyelemmel, csupán azokat az eseményeket nézi meg, amelyek nagy visszhangot kapnak. Ehhez képest a férfi kitöltők csupán 22,60%-a, vagyis 40 fő követi kizárólag a nagy világeseményeket. Opciónak jelöltem a csak a magyar labdarúgás iránti érdeklődést, ahol a férfi és női válaszadók száma egészen közel van egymáshoz. Női válaszadók közül 13 fő, férfiak közül pedig 10 fő követi kizárólag a magyar labdarúgást. Hasonlóan alacsony számok érkeztek a kizárólag nemzetközi labdarúgás követésének a lehetőségére is, nők közül 12, férfiak közül 24 fő. A minta férfi válaszadóinak legtöbbje jelölte azt a lehetőséget, hogy egyaránt, akár hétről hétre követi a magyar és a nemzetközi labdarúgást is, pontosan 103 fő, amely a jelen táblázatban összegzett férfi válaszadók 58,19%-a. A női válaszadókat tekintve ehhez a lehetőséghez érkezett a második legtöbb válasz, 69 nő követi figyelemmel a magyar és a nemzetközi labdarúgást, a női válaszadók 38,55%-a. Összesítve 94 nő (52,51%), valamint 137 férfi (77,40%) követi folyamatosan a labdarúgó mérkőzéseket.

A második szakmai kérdésem a futball űzésére irányult. Külön választlehetőséget adtam profi és amatőr szintre, illetve megadtam egy nemleges választ, és egy választlehetőséget azoknak, akik már nem sportolnak aktívan. 237 nemleges válasz érkezett a kérdésemre, ami az összes válaszadó több mint fele, pontosan 52,5%-a. A többi 214 személy pedig eloszlik a három másik választlehetőség között. Az eredményeket a 2. táblázat tartalmazza.

2.táblázat: Sportolási szokások

Válaszadó neme	**Igen, de már befejeztem**	**Igen, jelenleg amatőr szinten**	**Igen, jelenleg profi szinten**
Nő	42	36	14
Férfi	75	45	2

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

A következő kérdés a nemmel válaszoló női kitöltők indokát vártam arra, hogy miért nem fociznak. 179 válasz érkezett rá. Hat választlehetőséget adtam meg, melyek a *1. ábrán* láthatók. Egy válaszadó több választlehetőséget is megjelölhetett, emiatt magasabb a válaszok száma a válaszadókénál.

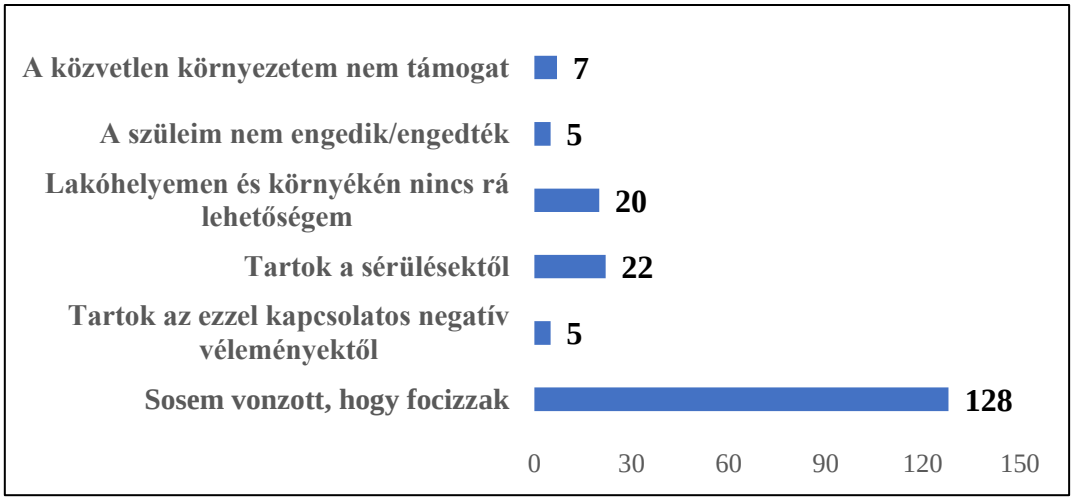

1. ábra A női válaszadók motivációja a focizás iránt (opcionális válasz) (adatok: főben)

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

Az *1. ábrán* látható válaszokon kívül megadtam egyéb válaszra is lehetőséget, hogy a válaszadók kifejthessék a fentieken kívüli okait annak, hogy nem fociznak. egyéb kategóriás válaszokat összesítettem, és kategóriákra osztottam. Egyes válaszadók más sportot űztek inkább, más pedig a labdarúgáshoz szükséges készségeik hiánya miatt nem végzi ezt a tevékenységet. Érkezett indok idős korra, illetve tanulmányok miatti időhiányra hivatkozva. Az utolsó egy fő pedig társaság hiányában nem focizik.

A következő kérdéseket a passzív sportfogyasztással kapcsolatban tettem fel, külön rákérdezve a női labdarúgásra is. Az ezzel kapcsolatos kérdéseket a kutatás szempontjából legalapvetőbbel kezdtem, miszerint a válaszadó követi-e a labdarúgást. 451 válaszból 253 igen érkezett, tehát a kutatásban részt vett összes válaszadó 56,10%-a követi a labdarúgást. A továbbiakban az igennel válaszoló személyek válaszaival foglalkozok, akik a férfiak és nők aránya 148 és 112 fő.

A labdarúgó mérkőzések követésének módjára feltett kérdésemnél egy válaszadó több választ is megjelölhetett, emiatt a 451 válaszadótól összesen 1013 válasz érkezett. Azonban ebből 124 fő a „nem követem” lehetőséget választotta, így ezekkel a válaszokkal nem foglalkozom. Az 1013 válaszból így 889 marad. Én 5 válaszlehetőséget adtam meg előre, emellett a válaszadó meg tudta adni a saját válaszát is. Az általam megadott lehetőségre adott válaszok a *2. ábrán* láthatók voltak.

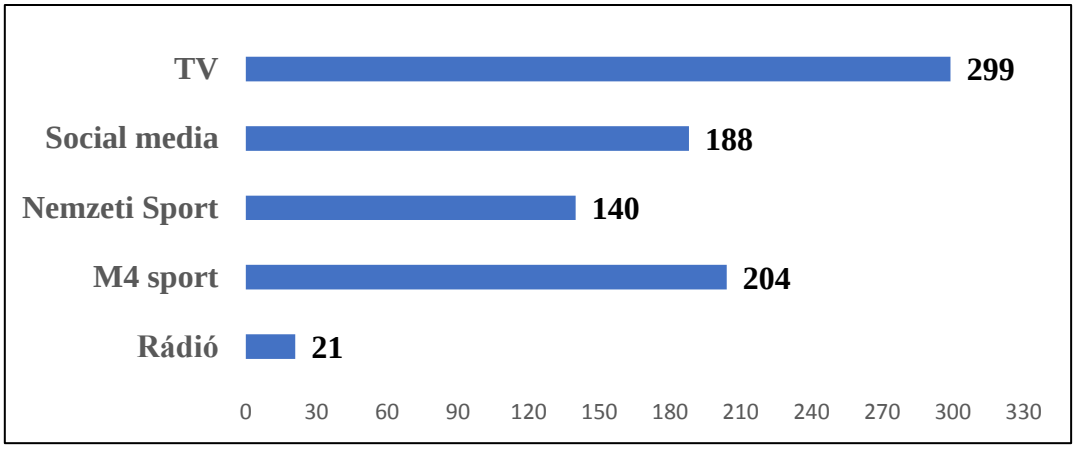

2. ábra A mérkőzés követés módja a mintában (adatok: főben)

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

A fenti válaszokon kívül 37 egyéb válasz érkezett, ezek közül 23 a helyszíni meccsnézés, 3 az *online stream* lehetősége, 3 Digi Sport és 1 Spíler TV. További 3 fő az eredmenyek.com oldalán vagy telefonos alkalmazásában követi a labdarúgást, 2 fő az ismeretségi köréből tájékozódik, 1 fő fogadó portáloktól, ketten pedig mindenhonnan.

Az előbbi kérdéshez kacsolódóan tettem fel azt a kérdést, hogy milyen mérkőzéseket néz legszívesebben a kitöltő, ezek a válaszok az *3. táblázatban* láthatóak nemek szerinti megoszlásban. A táblázatban nem szerepel az a 104 fő, aki azt jelölte, hogy nem néz focimeccseket.

3. táblázat: A férfiak és nők megoszlása az általuk figyelemmel kísért labdarúgó mérkőzések típusa szerint a mintában (adatok: főben)

Csak válogatott mérkőzést néz		**Csak nemzetközi klubmérkőzést néz**		**Csak magyar klubmérkőzést néz**		**Klub- és válogatott mérkőzést is néz**	
nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi
28	10	25	43	16	11	101	113

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

A *3. táblázatban* látható, hogy a női válaszadók közül 113 fő egyaránt figyelemmel kíséri a klub- és válogatott mérkőzéseket. Mivel ez a szám szintén nem sokkal alacsonyabb, mint a férfiak esetében, ezért itt is elmondható, hogy magas a nők érdeklődése a mérkőzések iránt, valamint cáfolja azt, hogy a nők esetleg csak a fontosabb mérkőzések iránt mutatnak érdeklődést, gondolok itt riválisok rangadóira, döntőkre vagy világeseményekre. Ezzel szemben az első oszlopban látható eredményeket tekintve igazolódik, hogy a nők a nagy

visszhangot keltő válogatott mérkőzéseket nézik, hiszen az ő értékük majdnem háromszor akkora, mint a férfiak esetében, ám az első oszlopban lévő összes érintett kitöltő a közelében sincs az előbb említett negyedik oszlopban levőknek. Előbbi esetében ugyanis csupán 38 fő érintett, utóbbinál pedig 214 fő.

A következő kérdésemet immár a női labdarúgás követőinek felmérésére tettem fel. Nem egyszerűen igen-nem válaszlehetőséget adtam meg, mert az igen válaszokat felosztottam a következőkre: a magyar játékosokat követi, csak a válogatott mérkőzéseket, vagy csak a világeseményeket követi. Természetesen megadtam egy nemleges válaszlehetőséget is. A kérdés kötelezően megválaszolandó volt, így mind a 450 válaszadó adott meg választ, viszont mivel a kitöltők több választ is megjelölhettek, így az összes válasz száma 536.

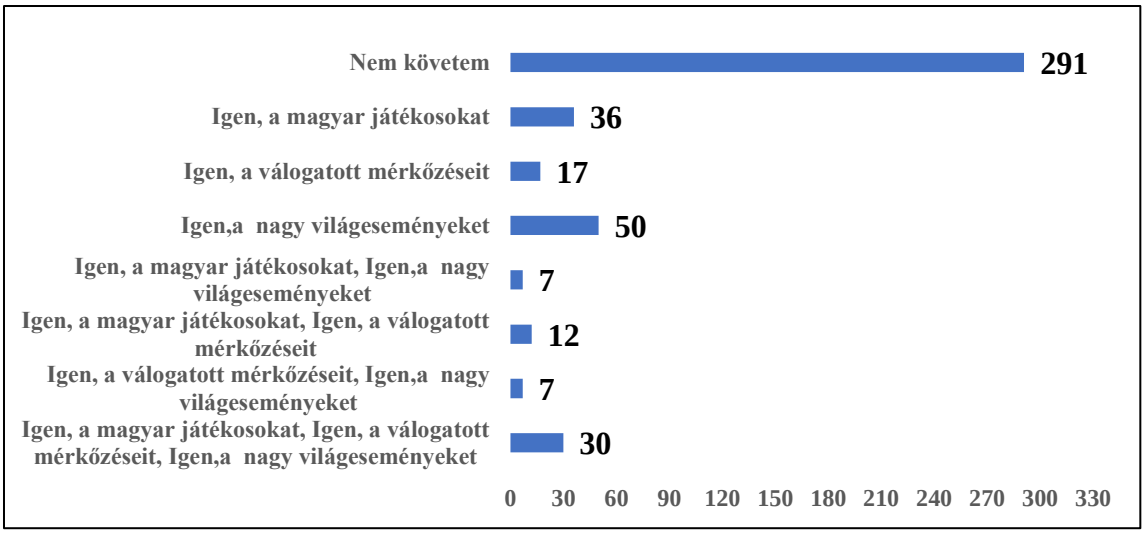

3.

3.

3.ábra Válaszok a női labdarúgás figyelemmel kísérésére a mintában (adatok: főben)

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

A „nem követem” lehetőségre 291 értékelhető válasz érkezett. Azért 291-et tekintek érvényes válasznak, mert egy személy egyszerre jelölt be nem és igen válaszokat is, így az ő esetében nem tudom eldönteni, hogy hova soroljam őt. Emiatt az igen válaszok közül is kihagyom, válaszát nem veszem figyelembe. A kutatásban részt vett és igennel válaszolt nők összesen 102-en vannak. Közülük mindössze 24 fő van, aki jártasnak tekinthető a női labdarúgás terén, ugyanis ennyien jelölték meg, hogy mind a magyar játékosokat, mind a válogatott eredményeit és a nagy világeseményeket is figyelemmel kísérik. További 15 a három lehetőség közül kettőt jelölt be, 57 válaszadó válasza pedig eloszlik a kizárólagos válaszokban, ahol a legtöbben csak a nagy világeseményeket követik, pontosan 27 fő. Ettől nem sokkal marad le az a 23 fő, akik a magyar játékosok eredményeit követik, a többi 7 fő pedig csak a válogatott mérkőzéseit tekinti meg.

63 férfi válaszadó válaszolt igennel, ezek közül a legtöbben az a 23 fő van, akik csak a nagy női világeseményeket figyelik. 13 fő csak a magyar játékosokat, 10 fő pedig csak a válogatottat követi. 6 férfi a magyarokat és a válogatottat, 3 férfi a magyarokat és a nagy világeseményeket, 2 férfi pedig a válogatottat és a nagy világeseményeket követi.

A nemmel válaszoló válaszadókat kértem, hogy indokolják meg, miért nem követik a női labdarúgást. A *4. ábrán* látható válaszokon kívül a válaszadók megadhatták a saját válaszaikat is, melyek igen sokatmondóak lettek. Egyes válaszadók kifogásolták a női labdarúgást övező marketinget, túl kevésnek találják. Mások a nők játékában látják a hibát, említenek fizikum béli különbségeket, valamint a játékmenet tempóját kifogásolják. Jöttek válaszok arra vonatkozóan, hogy az általuk követett sportszolgáltatók és médiumok nem teszik lehetővé, hogy

információhoz jussanak a sportággal kapcsolatban, valamint a televízióban sem adják a női mérkőzéseket. Külön megnéztem, hogy a válaszadók mihez viszonyítják a női labdarúgásban vélt hibákat, ami miatt nem nézik. A legtöbben klub- és válogatott mérkőzéseket, valamint nemzetközi klubmérkőzéseket néznek, számszerűen ez 102, illetve 51 fő. 28 fő csak válogatott mérkőzéseket, 10 fő pedig csak magyar mérkőzéseket néz. Megállapítható tehát, hogy a legtöbben igen magas szinthez viszonyítva fejtették ki a véleményüket.

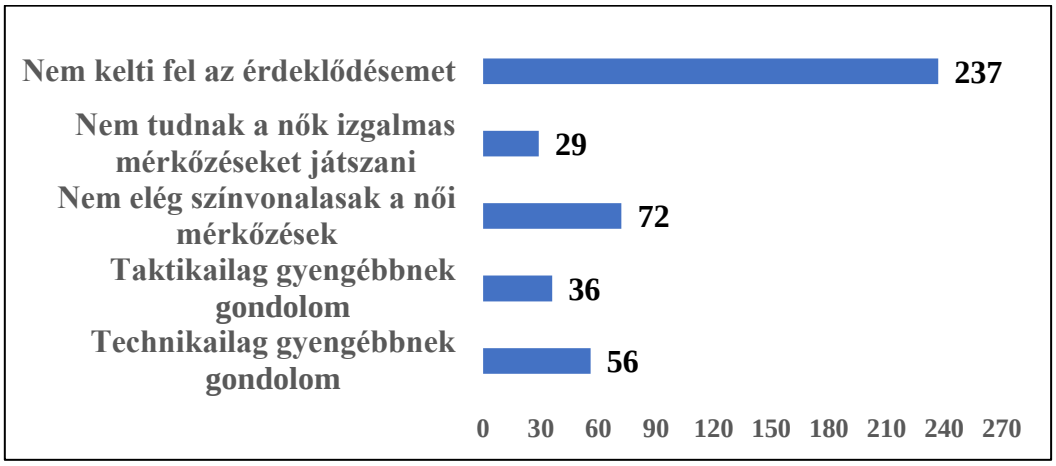

4. ábra A női labdarúgás nem követésének indokoltsága a mintában (adatok főben)

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

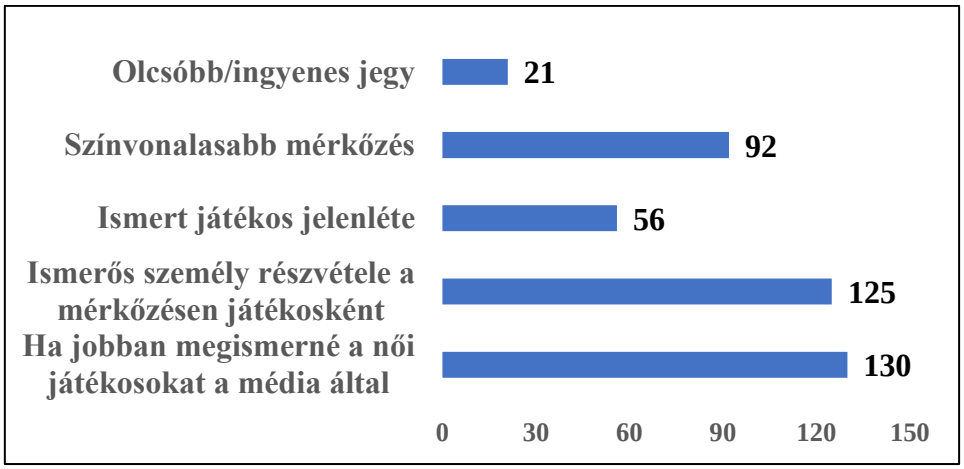

5. ábra Az általam megadott motivációs tényezőkre adott válaszok (opcionális válasz)

Forrás: saját szerkesztés a kérdőív válaszaiból nyert adatok alapján

Szintén a női labdarúgást nem követőktől kérdeztem, hogy mi lenne az a motivációs tényező, amelynek köszönhetően esélyt adna a női labdarúgásnak, ezeknek a válaszoknak a megoszlása a 5. ábrán látható. A fenti válaszokon 40 válasz érkezett egyéb kategóriába, ebből 24 fő azt írta, semmi nem motiválná. 6 válaszadó adna esélyt a női labdarúgásnak, ha a

sportszolgáltatók több lehetőséget nyújtanának. Egy fő lerövidítené a mérkőzés hosszát, egy fő úgy véli, hogy a női mérkőzéseken nincs jelen a huliganizmus ezért kilátogatna, egy válaszadó érdeklődését pedig a női válogatott nemzetközi tornán való részvétele keltené fel. További egy válaszadó barátokkal való közös programként tudná elképzelni a női mérkőzésen való részvételt, egy fő pedig nagyobb küzdőszellemet várna a nőktől. Az utolsó két válasz pedig felhasználhatatlan a kutatásom szempontjából.

A következő két kérdésben a média által közölt hírekkel kapcsolatban tettem fel. A mennyiségi kérdéseknél 362 válaszadó válaszát tudom figyelembe venni, ugyanis a többi válaszadónak nincs véleménye a kérdéssel kapcsolatban. A 362 fő közül 299 fő szerint kevés hírt közölnek, 57 fő szerint elegendőt, 6 fő véleménye szerint pedig sokat is. A minőségi kérdésekre adott válasznál 274 főnek nincs véleménye a minőséggel kapcsolatban, 110 fő szerint több személyes, nem sportszakmai információt osztanak meg, 67 fő szerint viszont elegendő a sportszakmai információ a női labdarúgókkal kapcsolatban. Feltettem még azt a kérdést, hogy amennyiben a média több hírt közölne a női labdarúgásról, az felkeltené-e az érdeklődésüket. 157 fő érdeklődését a több hír sem keltené fel, 294 fő viszont pozitívabban fordulna a női labdarúgás felé a média miatt.

Ezután rátértem a válaszadók lakóhelyén fellelhető lehetőségekre. A kérdésem az volt, hogy a lakóhelyén van-e női labdarúgócsapat amatőr vagy profi, felnőtt vagy korosztályos szinten. 451 válaszadó közül 243 fő a „nincs” lehetőséget jelölte meg, ezzel a csoporttal később foglalkozom. 208 válaszadó lakóhelyén fellelhető valamilyen szinten női labdarúgócsapat. 33 fő lakóhelyén csak profi csapat, 40 fő lakóhelyén csak amatőr felnőtt korosztály van. 63 válaszadó amatőr felnőtt és utánpótlás csapatról is tud a lakóhelyén, 72 válaszadónak pedig amatőr és profi csapat is van a környezetében.

A következő kérdést opcionálisként adtam meg, hiszen azok válaszát vártam, akik az előző kérdésben azt jelölték, hogy nincsen a lakóhelyükön női labdarúgócsapat, mert a kérdésem az, hogy véleményük szerint kellene-e, hogy legyen. Így elsőkörben megszűrtem a válaszokat, mert az előző kérdés 243 nemleges válaszához képest 264 válasz érkezett. Csak az említett 243 válaszadó közül, a válasz nem kötelező megválaszolása miatt, hat fő üresen hagyta ezt a kérdést. Azok válasza van többségben, akik szerint nincsen szükség női csapatra a lakóhelyükön, az ő számuk 124 fő, 113 kitöltő szerint viszont szükség lenne.

Említettem, hogy azon válaszadókkal külön szeretnék foglalkozni, akik azt a választ adták, hogy a lakóhelyén nincs női labdarúgócsapat. Ezeket a válaszokat összevetem a válaszadó lakóhelyének típusával.

48, fővárosban élő kitöltő gondolja úgy, hogy lakóhelyén nincs női labdarúgócsapat. Azonban a női labdarúgó elsőosztályban a *Simple* Női Liga nyolc csapata között három budapesti csapat szerepel (Ferencvárosi TC, MTK Hungária, Kelen SC). További 29, megyei jogú városban élő személy szerint nincsen a lakóhelyén női labdarúgócsapat. Utánanéztem a lehetőségeknek, az MLSZ Adatbank segítségével kikerestem, hogy mely megyei jogú városokban nincsen női labdarúgó csapat, ezek Békéscsaba, Dunaújváros, Veszprém, Hódmezővásárhely, Kaposvár, Pécs, Sopron és Salgótarján. A 8 csapat mindegyikének van viszont olyan férfi csapata, amelyik első-, másod- vagy harmadosztályban szerepel. 103 városban élőtől és 63 falun vagy tanyán élőtől érkezett még válasz miszerint nincs a lakóhelyén női focicsapat.

A következő kérdésem az volt, hogy a válaszadó engedné-e a lányát focizni. A válaszok alapján ez volt a legkevésbé megosztó kérdés, hiszen 411 fő jelölte az igen választ, 40 fő viszont nem engedné a lányának, hogy ezt a sportot űzze. Ehhez kapcsolódóan tettem fel a kérdést, hogy a nemleges válaszoknak mi az oka. Három válaszlehetőséget adtam meg, ezek a sérülésveszély, a sport maszkulinitása, valamint a lehetőségek hiánya. A kérdés opcionális volt, így az előző kérdésre nemmel válaszoló 40 kitöltőn túl még 20 válasz érkezett, így itt 60 választ kaptam. Egy kitöltő több választ is megjelölhetett. A legtöbb, 28 válasz arra érkezett, hogy férfias sportnak gondolják a labdarúgást. 17 válasz a sérülésveszély kockázatára, 14 válasz pedig a lehetőség hiányára érkezett.

Az utolsó, tömegbázis növelésével kapcsolatos kérdésem egyértelmű álláspontot mutat, a 451 válaszadóból 371 fő igennel, és csupán 80 fő válaszolt nemmel, vagyis a vélemények szerint a női labdarúgásban vannak lehetőségek, valamint van esélye, hogy népszerűbbé váljon a futballtársadalomban.

4.Következtetések és javaslatok

Az válaszadók véleménye alapján kijelenthető, hogy a női labdarúgást tekintve három nagy probléma merül fel.

Egyik problémának a válaszadók a média hozzáállását tekintik. Több válasz is érkezett arra, hogy a labdarúgást kedvelő emberek nem találnak rá a női labdarúgásra, mivel a sportadók

és a sportmédia nem fektetnek eleget ebbe a sportágba. A lehetőségek hiánya okán az emberek nem jutnak elegendő információhoz sem a női mérkőzésekről, sem a női labdarúgókról. Azonban az általam feltett kérdésekre adott válaszok alapján lenne kereslet a női labdarúgásra, amennyiben a média pozitívan befolyásolná a sportfogyasztókat. Erre a problémára a legegyszerűbb megoldás az lenne, ha a sportsajtó foglalkoztatna olyan újságírókat, akik csak a női ágazattal foglalkoznak, írásaikat pedig egyszerűen hozzáférhetővé teszik.

Második nagy problémának a marketing hiányát látom a válaszokban, amely miatt az emberek nem találják elég érdekesnek a női labdarúgást, rosszabb esetben pedig nem értesülnek a mérkőzésekről. Ezt a problémát azzal lehet orvosolni, ha a profi klubok és az MLSZ is több időt és pénzt fektetne a női labdarúgás marketingjébe és népszerűsítésébe, illetve elegendő információkat adnának a csapatokról, játékosokról és mérkőzésekről.

A harmadik probléma magukkal a játékosokkal, illetve a mérkőzések menetével van a válaszadók szerint, kifogásolták ugyanis a mérkőzés tempóját és látványát, valamint a játékosok fizikai, technikai és taktikai felkészültségüket. Úgy vélem, hogy ezek a tényezők mind javíthatóak, amennyiben a női csapatokat irányító edzők és maga a klub vagy szövetség több eszközt, pénzt és időt fordítana a női szakágára.

A kutatás eredményei alapján a női labdarúgás kereslete és népszerűsége nőhet, melyet bizonyít az is, hogy a válaszadók 86,26%-a szerint a női labdarúgás hozzájárul a tömegbázis növeléséhez. Az eredményeket figyelembe véve érdemes lenne többet belefektetni a női labdarúgásba, amennyiben ezt teljes elhivatottsággal és megfelelően teszik.

Összefoglalás

A női labdarúgással kapcsolatban sokszor hallhatjuk és olvashatjuk, hogy minősíthetetlen, gyenge, és nem is kéne léteznie, mert ez a férfiak sportja, a nők nem tudnak jók lenni benne. Emiatt szerettem volna ezzel a témával foglalkozni, hogy feltárjam az ezt övező problémákat, hiányosságokat, és rámutassak a főbb fejlesztendő területekre.

Mivel mennyiségi adatokkal kívántam dolgozni ezért kvantitatív, kérdőíves módszert alkalmaztam a kutatásom során. A mintámat online felületen terjesztettem, igyekeztem minél szélesebb körben, hogy sokszínű és objektíven kezelhető válaszok összességét kapjam meg.

A kapott eredményeimből látszik, hogy az emberek többsége legalább minimális érdeklődést mutat a női labdarúgás iránt, viszont bizonyos, rajtuk kívülálló és általuk nem

befolyásolható tényezők okán nem jutnak elegendő információhoz, tehát nem tudnak a lehetőségeikről. A kínálati oldalon álló sportszervezetek és sportmédia nem nyújt nekik elegendő figyelemfelkeltő tájékoztatást, így az érdeklődők nem, vagy nehezen találnak rá. Azonban az egyértelmű, hogy az említett oldalak hozzájárulásával nőhetne az igény a női labdarúgásra, ami véleményem szerint a sportág, a sportfogyasztók, a sportmédia és a szervezetek számára is előnyös lenne. A mérkőzések színvonalának tekintetében nyilvánvaló a női futball lemaradása, ami taszítóan hat az emberekre. Ehhez kapcsolódóan úgy vélem, hogy megfelelő szakmai támogatással ezen a téren is fejlődne a női labdarúgás. Az érdeklődés és hajlandóság mértéke azonban látható.

Elmondható tehát, hogy amennyiben a sportmédia és a sportszervezetek több információval, pozitívabb hangvétellel és releváns fejlesztési ötletekkel járulnak hozzá a női labdarúgáshoz, akkor az nem csak az érdekeltséget és tömegbázist növelhetné, de pozitív irányba fordítaná a női labdarúgás megítélését.

Irodalomjegyzék

Bodnár, I. (2012). Az edzői munka, mint női foglalkozási életpálya. Budapest: Semmelweis Egyetem Sporttudományi Doktori Iskola.

Bodnár, I. (2015). Egyenlőség, egyenlőtlenség, esélyegyenlőség a sportban. In *A sport társadalmi aspektusai* (old.: 116-118.). Pécs: Pécsi Tudományegyetem.

Bukta, Z., & Gősi, Z. (2018). Nők részvétele a magyar sportszervezetben. *Közösségek és civil társadalom*.

Déri Diána. (2016). A női labdarúgás története: Európa, mint a sportág bölcsője. *ELTE Neveléstudomány Doktori Iskola.* Budapest.

Elbert, G. (2021). *Amiről még nem meséltem... – Beszélgetés Jakabfi Zsanett BL-győztes magyar labdarúgóval.* Budapest: Sportrops KFt.

FIFA.(2020). Forrás: https://digitalhub.fifa.com/m/3337fe5231c26c72/original/mzliwvh0tj7maojqnyim-pdf.pdf

FourFourTwo. (2022). Forrás: https://www.fourfourtwo.hu/oromfoci/shelley-es-a-futball-bemutatjuk-a-not-aki-ferfi-csapatot-iranyit-fourfourtwo-hu-73041/

Kovács, K. (2014). Nemi különbségek, csoportjellemzők és habitusok az egyetemista sportolók körében. In *CAMPUS-LÉT A DEBRECENI EGYETEMEN Ifjúságszociológiai tanulmányok* (old.: 27-60). Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó.

M4 Sport. (2021). Forrás: https://m4sport.hu/euro2020/hirek/cikk/2021/04/21/eloszor-lesz-noi-jatekvezeto-a-ferfi-labdarugo-eb-n/

MLSZ. (2013). Forrás: http://noifutball.com/wp-content/uploads/2018/03/77-pont.pdf

Nagy, P. (2014). A női labdarúgó-játékvezetés helyzete Magyarországon.

noifutball.mlsz.hu. (2021). Forrás: https://noifutball.mlsz.hu/hir/boldog-szuletesnapot-magyar-noi-futball

Trenka, M. (2016). Imparitás faktorok (esélyegyenlőtlenségi tényezők) a nők sportvezetővé válásában. *Testnevelés, sport, tudomány*.

UEFA. (2010). Forrás: https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/Women/General/02/26/30/64/2263064_DOWNLOAD.pdf